

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра української фольклористики імені Філярета Колесси

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декана філологічного факультету
Роман КРОХМАЛЬНИЙ

“ 24 ” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Національна специфіка українського фольклору»,
що викладається в межах
ОПП «Фольклористика»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів із спеціальності 035 Філологія
Спеціалізація 035.09 Фольклористика

Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія» для другого рівня вищої освіти (магістр) спеціалізації ОПП «Фольклористика» (035.09) Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 15 с.

Розробник: Гарасим Ярослав Іванович, доктор філологічних наук, професор кафедри української фольклористики ім. акад. Ф. Колесси.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української фольклористики ім. акад. Ф. Колесси
Протокол № 1 від "30" серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:
2023 р

проф. Івашків В. М. "30" серпня

Схвалено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від "31" серпня 2023 р.

"31" серпня 2023 р.

Голова

Крохмальний Р. О.

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни
 “Національна специфіка українського фольклору”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок <u>035 – Філологія</u> (шифр, назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): фольклористика	1-й	-й
		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 105		2-й	-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 години ; самостійної роботи студента – 9 годин	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	16 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		73 год.	год.
ІНДЗ:			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – **1:2**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомлення з дисципліною “Національна специфіка українського фольклору” як систематизованим знанням про жанрову систему усної словесності крізь призму національної своєрідності її формально-змістового вияву; застосування критеріїв розмежування фольклорних творів за дихотомічною категоріальною ознакою «універсальне/національне», опанування синхронного та діахронного підходів до оцінки національно значущих елементів як в усній словесності загалом, так і на рівні окремих жанрових різновидів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет та об’єкт національно орієнтованих фольклористичних студій, динаміку їхнього розвитку й формування проблемного поля
- основні підстави і принципи аналізу та інтерпретації фольклорних творів в руслі визначення їхньої національної своєрідності
- ключові підходи до вивчення дихотомійної категорії «універсальне/національне»
- тенденції розвитку жанрової системи українського фольклору як вияву етноментального світогляду її творця і носія.

вміти:

- використовувати сучасні методологічні підходи під час вивчення національної природи певного фольклорного твору
- визначати актуальні проблеми сучасної фольклористичної інтерпретації національного в усній словесності
- провадити самостійні етнопсихологічні та етноестетичні дослідження
- здійснювати національну атрибуцію уснословесних творів
- давати комплексну характеристику національних особливостей фольклорних елементів на рівні художньої семантики та народнописенної стилістики.

Вивчення дисципліни «Національна специфіка українського фольклору» передбачає формування таких **загальних компетентностей**:

- ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних, літературознавчих та фольклористичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 10. Здатність осмислювати національну специфіку українського фольклору та культурного надбання у зіставленні з традиціями інших народів.

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні філологічні напрями і школи.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства, мовознавства та фольклористики.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні та літературні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого, літературного та фольклорного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, уміти висловити та обґрунтувати власну точку зору на них.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних жанрів та стилів;

ПРН 20. Виокремлювати явища народної культури для ідентифікації національного характеру в контексті інших культур.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Генеза і формування національної специфіки українського фольклору.

Витоки національної специфіки українського фольклору. Роль географічно-кліматичних чинників та природного довкілля у формуванні національної своєрідності фольклорної традиції. Вплив історико-соціологічних та етногенетичних факторів на становлення національних фольклорних рис. Психоетнічні прикмети українського національного характеру.

Тема 2. Національна своєрідність жанрової системи українського фольклору.

Жанрова система українського фольклору у загальнослов'янському контексті. Унікальні жанри української усної народної словесності. Національний колорит «міжнародних жанрів» в українському фольклорі. Регіональна специфіка та локальні особливості уснословесної жанрової традиції українців

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Національна специфіка жанрів календарно-обрядової пісенності

Національна атрибутивність зимового календарно-обрядового циклу: щедрівка як унікальний жанр українського фольклору. Весняна календарно-обрядова пісенність в аспекті національної специфіки. Національно-світоглядна неповторність пісень літнього календарно-обрядового циклу. Поліські «осінні» пісні у структурі української обрядової традиції. Регіональна специфіка та локальні особливості української календарно-обрядової пісенності.

Тема 4. Національноспецифічні особливості українських родинно-обрядових пісенних текстів. Українська весільна пісенність як «архів старожитностей» та «унікум у світовому фольклорі». Елементи національного світогляду у хрестинних піснях українців. Національна своєрідність жанру українських голосінь. Регіональна специфіка та локальні особливості української родинно-обрядової пісенності.

Модуль 2.

Змістовий модуль 1.

Тема 5. Національна експресія українського необрядового пісенного фольклору.

Билини, думи та історичні пісні як унікальні жанри української епічної традиції. Національна специфіка української народної балади. Етноестетичний потенціал жанрів родинно-побутової та соціально-побутової лірики. Національновиховна роль стрілецької та повстанської пісенності. Національна своєрідність ритміки та етнопоетика української коломийки. Регіональна специфіка та локальні особливості українського необрядового пісенного фольклору

Тема 6. Риси національної ідентичності українців у жанрах народної прози.

Національна характерність української народної казки. Українська неказкова проза як ілюстративний матеріал для вивчення національного свтосприйняття. Своєрідність національного гумору в українському анекдоті та інших жанрах сміхової культури. Етноментальна характеристика українців за текстами малої фольклорної прози. Регіональна специфіка та локальні особливості жанрів української народної прози.

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Етноестетика мови українського пісенного фольклору

Національна неповторність українського рецитаційного стилю в текстах героїчного епосу. Звукоструктура народнопісенних образів як чинник національної експресії української народної пісні. Українська емоційність засобами зменшено-пестливої лексики та словотвірних елементів фольклорного слова. Національна експресія засобів фольклорного стилю: *loci communes* і *loci raritates*. Феномен української національної музичної мови та народнопісенної ритміки.

Тема 8. Національна специфіка української народнопоетичної символіки

Українська народнопоетична символіка: етноестетичний канон. Класифікація символів української поетичної традиції в історіографічному аспекті. Архетипні компоненти у структурі національної символіки. Етноментальні маркери національної своєрідності народнопісенних символів. Символізація народного побуту як явище формування етноестетичних уявлень українців.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
л		п	л а б	і н д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Генеза і формування національної специфіки українського фольклору.	14	2	2			10						
Тема 2. Національна своєрідність жанрової системи українського фольклору	13	2	2			9						
Разом за змістовим модулем 1	27	4	4			19						
Змістовий модуль 2.												
Тема 3. Національна специфіка жанрів календарно-обрядової пісенности.	13	2	2			9						
Тема 4. Національноспецифічні особливості українських родинно-обрядових пісенних текстів.	13	2	2			9						
Разом за змістовим модулем 2	45	4	4			37						
Усього годин												
Модуль 2												
Змістовий модуль 3.												
Тема 5. Національна експресія українського необрядового пісенного фольклору.	13	2	2			9						
Тема 6. Риси національної ідентичности українців у жанрах народної прози	13	2	2			9						
Змістовий модуль 4.												

Тема 7. Етноестетика мови українського пісенного фольклору	13	2	2		9					
Тема 8. Національна специфіка української народнопоетичної символіки	13	2	2		9					
Разом за змістовим модулем 3-4	52	8	8		36					
Усього годин	105	16	16		73					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Витоки національної специфіки українського фольклору	2
2	Унікальні жанри української усної народної словесности.	2
3	Регіональна специфіка та локальні особливості української календарно-обрядової пісенности	2
4	Українська весільна пісенність як «архів старожитностей» та «унікум у світовому фольклорі»	2
5	Регіональна специфіка та локальні особливості українського необрядового пісенного фольклору	2
6	Етноментальна характеристика українців за текстами малої фольклорної прози	2
7	Національна експресія засобів фольклорного стилю: <i>loci communes</i> і <i>loci raritates</i> .	2
8	Етноментальні маркери національної своєрідности народнопісенних символів	2
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювати понятійний категоріальний апарат визначення національного у фольклорі.	10

2	Національні особливості новітніх різновидів у жанровій системі українського фольклору.	9
3	Дихотомія категорій «універсальне/національне» у сучасних фольклористичних дослідженнях	9
4	Українська родинно-обрядова пісенність: стан збереження та ступінь національної своєрідності.	9
5	Билинна проблематика та шляхи її розв'язання. Походження жанру билин.	9
6	Новітні тенденції класифікації жанрів народної прози в аспекті національної специфіки.	9
7	Головні напрямки сучасної лінгвофольклористики	9
8	Сучасні теорії символу та їхня інтрепретація.	9
	Разом	73

9. Індивідуальні завдання (реферати)

1	Архетипи української ментальності
2	Етнопоетика колядок у контексті жанрової характеристики.
3	Етнопоетика жанру дум
4	Етнопоетика української народної казки
5	Добропрекрасне як формозмістова домінанта у текстах українського фольклору
6	Етнопоетика паремій.
7	Національна атрибуція легенд
8	Прозові та поетичні фольклорні жанри: національна унікальність.
9	Етнопоетика коломийок

10. Методи навчання

1. Пояснювально-ілюстративний.
2. Репродуктивний.
3. Метод проблемного викладення.
4. Частково-пошуковий, або евристичний.
5. Дослідницький.

На заняттях викладач використовує різні методи, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які повинні забезпечити оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

11. Методи контролю

Контроль за успішністю магістрів відбувається через:
робота на практичних заняттях: (40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40); •
модульний контроль: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10; •
екзамен.

Робота на практичних заняттях:

1. Опитування на практичних заняттях.
2. Підготовку презентацій-відповідей на практичні заняття.
3. Написання рефератів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль								Мод. контроль	Іспит	Усього
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		10	50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100		A	відмінно	Зараховано
81-89		B	добре	
71-80		C		
61-70		D	задовільно	
51-60		E		
21-50		FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

14. Рекомендована література

а) основна

1. Антонович В. Три національні типи народні // <http://litopys.org.ua/anton/ant03.htm>
2. Вовк Хв. Етнографічні особливості українського народу // Вовк Хв. Студії з української етнографії та антропології. К.: Мистецтво, 1995
3. Гарасим Я. Національна самобутність естетики українського пісенного фольклору : монографічне дослідження / Ярослав Гарасим. Львів : НВФ „Українські технології”, 2010. 376 с
4. Гарасим Я. Об'єкт дослідження – українська ментальність // Монастирський острів. Культурологічний журнал. Дніпропетровськ, 1996. №5. С.137–156.
5. Гримич М. Традиційний світогляд та етнопсихологічні константи українців (Когнітивна антропологія). К.: б.в., 2000. 379 с.
6. Гірц К. Етос, світогляд та аналіз сакральних символів // Гірц К. Інтерпретація культур. К.: Дух і літера, 2001. С.151–170.
7. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. К.: Либідь, 1993. Т.І. – 392 с.

8. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. К.: Либідь, 1994. Т.IV. Кн.2. 262 с.
9. Давидюк В. Крокове колесо: Нариси з історичної семантики українського фольклору. К.: Наук. думка, 2002. 188 с.
10. Денисюк І. Національна специфіка українського фольклору // Слово і час. 2003. №9. С. 16-24.
11. Дмитренко М. Символи українського фольклору: Монографія. К.: УЦКД, 2011. 400 с.
12. Донцов Д. Дух нашої давнини. Прага: Вид-во Ю.Тищенко, 1944. 271 с.
13. Єрмоленко С. Фольклор і літературна мова. К.: Наук. думка, 1987. 246 с.
14. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. К.: Довіра, 2006. 703 с.
15. Жам М., Легенький Ю., Сікорський М. Українська народна естетика. Київ, 1996. 254 с.
16. Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України. Нариси й статті. Львів, 2002. 350 с.
17. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. Львів: Українознавча бібліотека НТШ, 2000. 284 с.
18. Кульчицький О. Український персоналізм. Мюнхен; Париж: Укр. вільн. ун-т, 1985. 192 с.
19. Леві-Строс К. Первісне мислення. К.: Український центр духовної культури, 2000. 322 с.
20. Липа Ю. Призначення України. Л.: Просвіта, 1992.
21. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Нью-Йорк: Булава, 1954. 470 с.
22. Мірчук І. Світогляд українського народу. Спроба характеристики // Науковий збірник Українського університету в Празі. 1942. Том 3. С.225-243.
23. Ребошанка І. Народження символу: аспекти взаємодії обряду та обрядової поезії. Бухарест: Критеріон, 1975. 252 с.
24. Русов Ю. Душа народу і дух нації. Філадельфія: Америка, 1948. 153 с.
25. Ткаченко О. Мова і національна ментальність (спроба сучасного синтезу). К.: Грамота, 2006. 240 с.
26. Федик О. Мова як духовний адекват світу (дійсності). Львів: Місіонер, 2000. 300 с.
27. Франко І. Студії над українськими народними піснями // Франко І. Зібр. творів: У 50-ти т. К.: Наук. думка, 1976–1986. Т.42. 598 с; Т.43. 482 с.
28. Чабаненко В. Стилїстика експресивних засобів української мови: Монографія. Запоріжжя: ЗДУ, 2002. 351 с.
29. Чижевський Д. Український народний характер і світогляд // Чижевський Д. Філософські твори: У 4 т. / Під заг. ред. В.Лісового. К.: Смолоскип, 2005. Т.1. 400 с.
30. Щербаківський В. Формація української нації. Нарис праісторії України. Нью-Йорк: Говерля, 1958. 214 с.
31. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології. К.: Знання, 2006. 341 с.
32. Ярема Я. Українська духовність в її культурно-історичних виявах. Львів, 1937.

б) допоміжна

1. Балагутрак М. Генеза етнопсихології в Україні XIX століття: історикоетнологічний аспект : монографія / М. Балагутрак. Л. : Інститут народознавства, 2007. 222 с.
2. Барка В. Подвиг при сфері добропрекрасного // Михайло Черешньовський. Статті. Спогади. Матеріяли. Нью-Йорк, б.в, 2000. С.45–52.
3. Безверха Г., Логвин В. Світоглядні орієнтації в усній творчості українського народу. К.: ІЗМН, 1996. 160 с.
4. Бібліографія українського народознавства у 3-х томах / Зібрав і впо-рядкував Мирослав Мороз. Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1999. Т.1. Кн. 1–2. 1096 с.
5. Буряк В. Українська фольклорна свідомість: генетично-формотворчий дискурс // Література і фольклор: Проблеми поетики. – К.: Київський університет, 2009. Вип. 31. С.92–98.
6. Гайдай М. Народна етика у фольклорі східних та західних слов'ян. К.: Наук. думка, 1972. 200 с.

7. Гарасим Я. Категоріальна опозиція „універсальне/національне” в етноестетичних вимірах // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. 2007. Вип. 31. С. 131–139.
8. Григорієв Н. (Гр. Наш). Мораль (природи, зміст, історія та норми її). Прага; Львів; Ляйпціг: Вільна Спілка, 1923. 190 с.
9. Гримич М. В. Два виміри національного характеру. Наука і суспільство. 1991, № 8.
10. Грица С. Фольклор у просторі і часі. Тернопіль, 2000. 460 с.
11. Гриценко О. „Своя мудрість”: Національні міфології та „громадянська релігія” в Україні. Київ: УЦКД, 1998. 184 с.
12. Грушевська К. Українські народні думи / К. Грушевська. К., 1927. Т. I. 516 с.
13. Давидюк В. Українська міфологічна легенда. Львів: Світ, 1992. 176 с.
14. Демедюк М.В. Національна специфіка української народної казки. Автореф. на здобуття наук. ст. канд. філол. наук за спец. 10.01.07 – фольклористика. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2010.
15. Дем’ян Г. Християнська тематика в повстанських піснях // Визвольний шлях. 2002. Кн. 5 (650). С.38–48; Кн.6(651). С.45-55.
16. Драгоманов М. Науковий метод в етнографії // Розвідки Михайла Драгоманова про українську народню словесність і письменство. Львів: З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка, 1899. Т.ІІІ. С.117–128.
17. Драгоманов М. Нові українські пісні про громадські справи (1764–1880). Женева, 1881. 132 с.
18. Драгоманов М. Політичні пісні українського народу XVIII–XIX ст., з увагами М. Драгоманова. Женева, 1883. Ч. I. 138 с.
19. Дунаєвська Л. Українська народна проза (легенда, казка): еволюція епічних традицій: монографія. 2-ге вид., стереотип. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 304 с.
20. Жайворонок В. Етносимволіка форми слова й висловлення // Жайворонок В. Українська етнолінгвістика: Нариси. К.: Довіра, 2007. С.58–66.
21. Жайворонок В. Етнософія речей та етносимволіка імен // Жайворонок В. Українська етнолінгвістика: Нариси. К.: Довіра, 2007. С.54–58.
22. Івановська О. Український фольклор: семантика і прагматика традиційних смислів. Підручник. К.: ВПК «Експрес-Поліграф», 2012. 336 с.
23. Кирчів Р., Мишанич С., Пазяк М. Спільнослов’янська і національна своєрідність в художній системі української балади // Історія, культу-ра, фольклор та етнографія слов’янських народів: IX Міжнародний з’їзд славістів. К.: Наукова думка, 1983. С.195–210.
24. Кобринська Н. Символізм в народній пісні // Кобринська Н. Вибрані твори. К.: Державне видавництво художньої літератури, 1958. С.381–389.
25. Колесса Ф. До питання про український музичний стиль. Львів, 1907. 84 с.
26. Колесса Ф. Про генезу українських народніх дум (Українські народні думи у відношенні до пісень, віршів і похоронних голосінь). Львів, 1921. 132 с.
27. Колесса Ф. Ритміка українських народних пісень // ЗНТШ. 1907.Т.LXXVI. С.64–116.
28. Колеса Ф. Українська усна словесність. Львів, 1938.
29. Кримський С. Архетипи української культури // Вісник НАН України. 1998. № 7-8. С. 74-87.
30. Куліш П. Погляд на усню словесність українську // Куліш П. Твори: У 6-ти т. Львів, 1910. Т.6. С.429–435.
31. Кульчицький О. Риси характерології українського народу. Енциклопедія українознавства. Загальна частина: у 2 т. Інститут української археографії та джерелознавства НАН України. Київ, 1995. Т.2. С.708-718.
32. Лещинська С. Національна специфіка зображувально-виражальних засобів українських та польських ліричних моностроф // *Компаративні дослідження слов’янських мов і літератур*. 2013. Випуск 21. С.219-228.

33. Лисенко М. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм. К., 1955. 216 с.
34. Маланюк Є. Малоросійство // [http:// www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13777](http://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=13777)
35. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. Нью-Йорк: Український народний університет, 1954. 80 с.
36. Маленко О. Мовно-естетична модель буття в українській народнопоетичній практиці // Маленко О. Лінгво-естетична інтерпретація буття в українській поетичній мовотворчості (від фольклору до постмодерну): Монографія / Олена Маленко. Харків, 2010. С.102-177.
37. Мельник Н. Г. Українська народна соціально-побутова пісня: етико-естетичні модуси: Монографія. К.: Айс-Принт. 195 с. URL: [ttp://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2809](http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2809)
38. Метлинський А. Замітки про українсько-руську мову // Твори Амвросія Метлинського і Миколи Костомарова. Вид. 2. Львів: Друкарня НТШ, 1914.
39. Микитюк Б. Християнські і позахристиянські елементи в українських народних звичаях // Релігія в житті українського народу / За ред. В.Янева. Мюнхен; Рим; Париж: б.в., 1966. С.93–129.
40. Мишанич С. Спільнослов'янська і національна своєрідність у художній системі української балади // Мишанич С. Фольклористичні та літературознавчі праці. Донецьк: Донецький національний університет, 2003. Т.1. 556 с.
41. Найден О. Мотиви походження та функції мистецтва в українському фольклорі // Мистецтво та етнос: культурологічний аспект. К.: Наук. думка, 1991. С.35–72.
42. Нудьга Г. У колі світової культури. Львів, 2006. (Серія „Українська філологія: школи, постаті, проблеми”. Вип. 6). 440 с.
43. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу. Київ, «Довір'я», 1992. 141 с.
44. Орлова Т. Етноестетика в поняттєвому контексті сучасного мистецтвознавства // Українська народна творчість у поняттях міжнародної термі-нології. К.: Музей Івана Гончара, Родовід, 1996. С.13–18.
45. Орлова Т. Етноестетика як креативний фактор художньої діяльності // <http://newascropolis.org.ua/ua/gum2003.htm/orlova74/htm>.
46. Пазяк М. Українські прислів'я та приказки. Проблеми пареміології та пареміографії. Київ: Наукова думка, 1984. 204 с.
47. Петров В. Передохристиянські релігійно-світові елементи. Генеза народних звичаїв і обрядів // Енциклопедія українознавства: В 2 т. Мюнхен; Нью-Йорк: Молоде життя, 1949. Т.1. С.244–249.
48. Попович М. Українська національна ментальність // Проблеми теорії ментальності. К.: Наук. думка, 2006. С.234–250.
49. Потебня О. Естетика і поетика слова. К.: Мистецтво, 1985. 316 с.
50. Пилипчук С. Фольклористична концептосфера Івана Франка. Львів, 2014. 466 с.
51. Розвідки Михайла Драгоманова про українську народну словесність і письменство: в 4 т. Львів, 1899-1905.
52. Росовецький С. Генеза українського національного фольклору: До постановки проблеми // Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць / Редкол.: Н.Гаєвська (Відп. ред.) та ін. К.: ІСДО, 1994. Вип. 1. С.36–44
53. Росовецький С. Український фольклор у теоретичному висвітленні. К. : Київський університет, 2008. 623 с.
54. Рубчак Б. Уваги до засобів народної поезії // Сучасність. 1963. № 3 (27). С.24–59.
55. Рубчак Б. Уваги до засобів народної поезії // Сучасність. 1963. № 4 (28). С.25–43.
56. Руснак І. Український фольклор. Київ: Академія, 2010.
57. Сегеда С. П. Українська антропологія : курс лекцій. К., 1995
58. Січинський В. Чужинці про Україну. Аугсбург, 1946. 118 с.
59. Сосенко К. Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого вечора. Київ, 1994. 360 с.

60. Сумцов М. Вага української народної поезії // Сумцов М. Малюнки з життя українського народного слова. Харків: б.в., 1910. С.62–92.
61. Сумцов М. Слобожане. Історико-етнографічна розвідка // Сумцов М. Дослідження з етнографії та історії культури Слобідської України. Вибрані праці. Харків: АТОС, 2008. С.57–193.
62. Фаріон І. Мова – краса і сила: Суспільно-креативна роль української мови в XI – середині XIX ст. Львів: Вид-во Національного університету „Львівська політехніка”, 2007. 168 с
63. Франко І. *Bel parlar gentile* // Зібрання творів: у 50 т. Т. 37. Київ: Наукова думка, 1982. С. 8–20.
64. Франко І. „Наймичка” Т.Шевченка // Франко І. Збір. творів: У 50-ти т. К.: Наук. думка, 1976–1986. Т.29. С.447–470.
65. Франко І. Михайло Євграфович Салтиков (Щедрін) // Франко І. Збір. тв.:У 50 т. К.: Наук. думка, 1980. Т.26. С.127–130
66. Франко І. Останки первісного світогляду в руських і польських загадках народних // Зібрання творів: у 50 т. Т. 26. Київ: Наукова думка, 1980. С. 332-346.
67. Франко І. Старинна романсько-германська новела в устах руського народу // Зібрання творів: у 50 т. Т. 26. Київ : Наукова думка, 1980. С. 266-279.
68. Франко І. Студії над українськими народними піснями // Зібрання творів: у 50 т. Т. 42. Київ: Наукова думка, 1984. 598 с.
69. Франко І. Студії над українськими народними піснями // Зібрання творів: у 50 т. Т. 43. Київ: Наукова думка, 1986. 482 с.
70. Фурман А. Психокультура української ментальності. Тернопіль, 2011. 168 с.
71. Хоткевич Г. Гуцули й Гуцульщина / Репринтне видання. Косів: Писаний Камінь, 2008. 36 с.
72. Храмова В. До проблеми української ментальності // Українська душа. К.: Фенікс. С.3–35.
73. Хрущ В. Етнопсихологічні аспекти вивчення української ментальності // Ментальність. духовність. Саморозвиток особистості: Тези доповідей та матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. К.; Луцьк, 1994.
74. Чмихов М. Від Яйця-райця до ідеї Спасителя: Монографія. К.: Либідь, 2001. 432 с.
75. Шлемкевич М. Загублена українська людина. Київ, 1992.
76. Bartmiński J. *Folklor – język – poetyka*. Wrocław; Warszawa; Kraków: Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1990. 240 s
77. Burszta J. *Chłopskie źródła kultury*. Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1935. – 343 s.
78. Bystron J. *Artyzm pieśni ludowej*. Poznań; Warszawa: Naładem księgarni Św. Wojciecha, 1921. 180 s.
79. Bystron J. *Kultura ludowa*. Warszawa: Nasza księgarnia, 1936. 462 s.
80. Cieński M. *Folklor a stereotypy* // *Literatura ludowa*. Wrocław, 1982. № 2 (XXVI). S.3–14.
81. Dębicki Z. *Podstawy kultury narodowej*. Warszawa: Ad astra, 2000. 142 s.
82. Dębicki Z. *Ziemia a naród* // Dębicki Z. *Podstawy kultury narodowej*. Warszawa: Ad astra, 2000. S.20–28.
83. Grabowich H. *Przyroda w pieśniach ludowych polskich i ruskich*. Samborz, 1890. 84 s.
84. Lord A. *O formule / Tłum. W.Krajka* // *Literatura ludowa*. Wrocław, 1975. № 4–5. S.58–64.
85. Lubecki K. *Estetyka ludowa*. Kraków. 1910. 16 s

Контрольні питання.

1. Національне у фольклорі: принципи та критерії.
2. Вплив географічно-кліматичних чинників на становлення національної специфіки фольклору.
3. Дихотомія категорій «універсальне/національне» у фольклорі.
4. Історико-соціологічні та етногенетичні фактори формування національної специфіки усної словесности.

5. Психоетнічні риси українського національного характеру.
6. Архетипи української ментальності.
7. Національні особливості синкретичної природи фольклорного жанру.
8. Жанрова система фольклору в аспекті національної неповторності.
9. Національна специфіка жанрів обрядового фольклору.
10. Національна своєрідність необрядового фольклору.
11. Прозові та поетичні фольклорні жанри: національна унікальність.
12. Жанри календарно-обрядової поезії та визначення національно специфічних елементів у них.
13. Національна своєрідність народних колядок.
14. Язичницькі та християнські елементи у колядках.
15. Етнопоетика колядок у контексті жанрової характеристики.
16. Національна природа веснянок та гаївок.
17. Регіональні та локальні традиції розмежування веснянок та гаївок.
18. Національна неповторність жанрів героїчного епосу українців.
19. Думи у системі українського необрядового фольклору: національна унікальність жанру.
20. Етнопоетика жанру дум.
21. Етнічна своєрідність фольклорної балади.
22. Співвідношення національного та загальнолюдського у баладі.
23. Національна специфіка української балади.
24. Основні теоретико-методологічні підходи до аналізу національної специфіки казкового епосу.
25. Національне та інтернаціональне (етнічне і загальнолюдське) у казках.
26. Національні особливості класифікації народних казок.
27. Етнопоетика української народної казки.
28. Морально-етичні ідеали фольклорної казки крізь призму національного світогляду.
29. Національна окремішність неказкової (документальної, історичної) фольклорної прози.
30. Національна атрибуція легенд.
31. Національна природа народних оповідань.
32. Перекази в системі фольклорних жанрів.
33. Відображення елементів національного світогляду у пареміях.
34. Етнопоетика паремій.
35. Національні особливості українського народного гумору.
36. Національно специфічні риси мови українського фольклору.
37. Український етноестетичний канон.
38. Добропрекрасне як формозмістова домінанта у текстах українського фольклору.
39. «Моральний капітал» етносу та способи його відображення у фольклорі.
40. Українська національна символіка та способи її репрезентації в усній словесності.